

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave a úrovni školskej integrácie v strednej odbornej škole v SR v školskom roku 2011/2012

Základné údaje o školách a žiakoch

Tematické inšpekcie s cieľom zistiť stav a úroveň školskej integrácie v stredných odborných školách (SOŠ) sa vykonali v **17** školách, čo tvorí **4,49 %** z celkového počtu SOŠ s integrovanými žiakmi. Štátnych bolo **14** škôl, **2** školy cirkevné, **1** súkromná, **1** zo škôl bola s vyučovacím jazykom maďarským. Inšpekcie sa uskutočnili vo všetkých krajoch okrem Prešovského kraja. Školy mali spolu **9 222** žiakov, **400** z nich sa vzdelávalo formou školskej integrácie (**4 %**), ďalších **286 (3 %)** žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) nebolo evidovaných ako integrovaných. Najviac integrovaných žiakov (IŽ) bolo s vývinovými poruchami učenia (tab. 1), tvorili **77 %** všetkých IŽ, žiaci s intelektovým nadaním ani s mentálnym postihnutím sa v kontrolovaných SOŠ nevzdelávali.

Tab. 1 Počet integrovaných žiakov podľa druhu ŠVVP

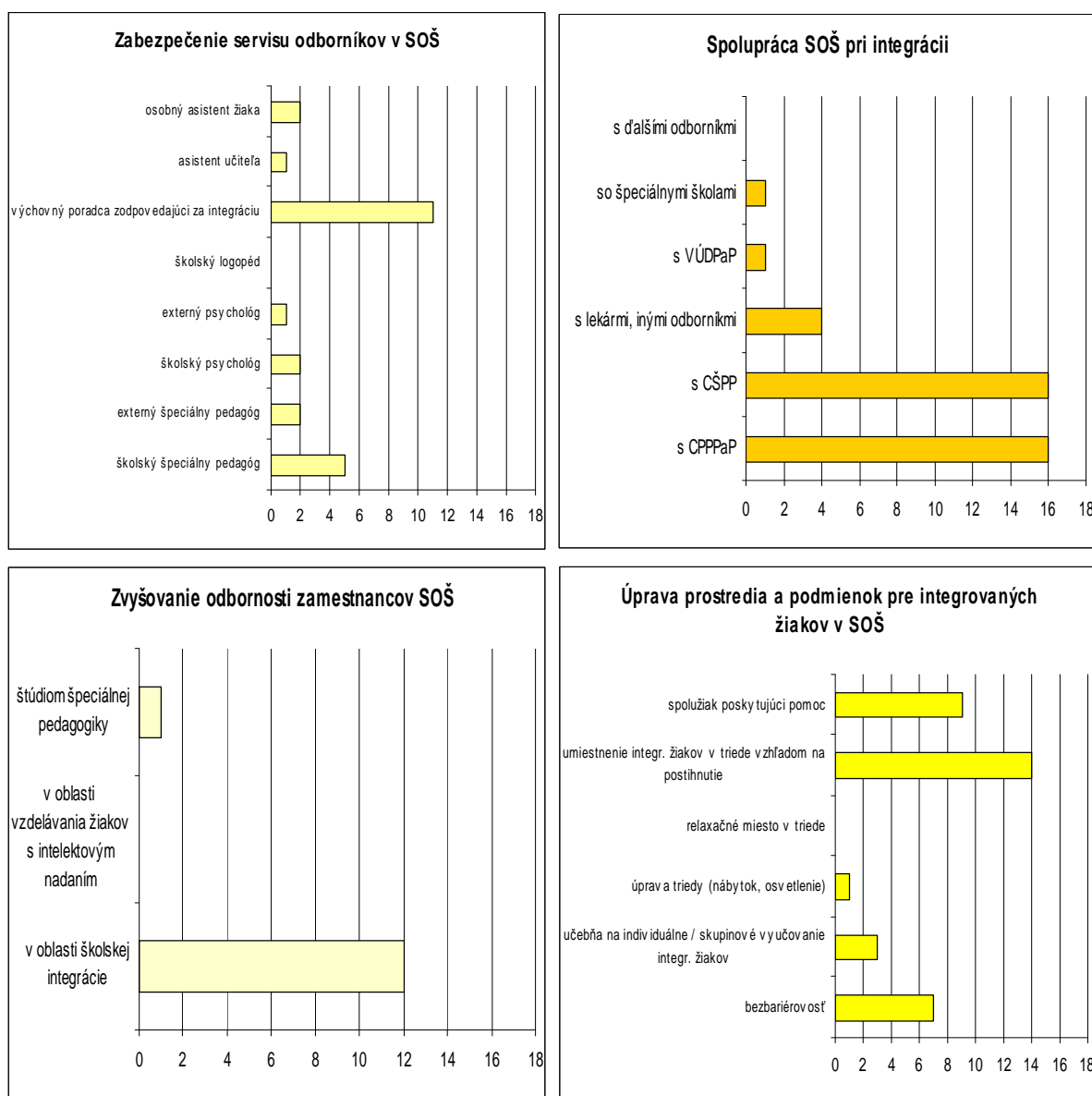
Počet integrovaných žiakov podľa druhu ŠVVP		Počet žiakov
Nadanie	všeobecné intelektové nadanie	0
	špecifické intelektové nadanie	0
Zdravotné znevýhodnenie	vývinové poruchy učenia	309
	poruchy aktivity a pozornosti (ADD. ADHD)	35
	telesné postihnutie	16
	sluchové postihnutie	11
	zrakové postihnutie	8
	narušená komunikačná schopnosť	8
	choroba, zdravotné oslabenie	8
	poruchy správania	2
	zrakové + sluchové postihnutie	2
	autizmus a iné pervazívne poruchy	1
	mentálne postihnutie	0
Celkový počet integrovaných žiakov		400

Podmienky vyučovania IŽ

Školskú integráciu mal v náplni práce v 65 % škôl výchovný poradca. **Odborné služby** IŽ poskytovali školský alebo externý špeciálny pedagóg v 41 % škôl, školský či externý psychológ v 18 % škôl. Logopéd v SOŠ nepracoval, asistent učiteľa v jednej zo škôl (graf 1). V niekoľkých školách boli školský psychológ alebo špeciálny pedagóg súčasne v pozícii výchovného poradcu, v 1 SOŠ dokumentáciu IŽ viedla učiteľka slovenského a anglického jazyka. Temer všetky školy pri integrácii **spolupracovali** so zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie, štvrtina aj s odbornými lekármi (graf 2). Pedagogickí a odborní zamestnanci si v 71 % škôl **zvyšovali odbornosť** v oblasti školskej integrácie, a to kontinuálnym vzdelávaním, prostredníctvom poradenských zariadení, individuálnym štúdiom odbornej literatúry, v 1 SOŠ aj štúdiom špeciálnej pedagogiky (graf 3). Problematikou integrácie sa časť škôl zaoberala v metodických orgánoch školy a na pedagogickej rade. Pre IŽ niektoré školy **upravili prostredie a podmienky**. V 7 SOŠ zabezpečili bezbariérové prostredie, 1 škola umiestnila triedu s imobilným žiakom na prízemie, podobne zabezpečila realizáciu odborného výcviku. Individuálne a skupinové vyučovanie týchto žiakov sa uskutočňovalo v 3 školách v **samostatnej učebni**. Len 1 SOŠ sa postarala o **úpravy tried, nábytku a osvetlenia**, i keď boli odporúčané aj v iných školách. V 82 % škôl pri **umiestnení žiakov** v triede zohľadňovali ich zdravotné znevýhodnenie, v polovici mali žiaci možnosť sedieť v lavici so spolužiakom ochotným v prípade potreby pomôcť (graf 4). Jedna škola ponechala žiaka so sluchovým postihnutím v zadnej lavici, čo mu sťažovalo príjem akustických podnetov. Vzdelávanie IŽ sa uskutočňovalo v triedach, odborných učebniach a na pracoviskách odbornej praxe, väčšinou dobre vybavených **učebnými**

pomôckami, didaktickou a výpočtovou technikou, zodpovedajúcimi zameraniu štúdia. V tretine škôl, napriek odporúčaniam poradenských zariadení, používali IŽ len tie isté pomôcky ako intaktní žiaci. **Kompenzačné pomôcky** mali k dispozícii žiaci 65 % škôl, špeciálne učebnice, učebné texty a pracovné zošity pre žiakov so zdravotným znevýhodnením v pätine škôl. Podľa dotazníkov pre riaditeľa školy mali pre IŽ moderné učebné aj kompenzačné pomôcky, ale na vyučovacích hodinách sa objavili ojedinele. Vo viac ako polovici škôl učitelia pripravovali pracovné listy s diferencovanými úlohami, kontrolné práce s nižším počtom úloh, jednoduchšie formulácie zadání, doplnňovacie cvičenia, prekopírované učebné texty, pracovné listy so zväčšeným a zvýrazneným písmom.

Graf. 1 - 4 Podmienky vyučovania integrovaných žiakov

Odporúčaný počet IŽ v triede (najviac 3 žiaci) dodržali len 4 SOŠ, počet IŽ v triede sa pohyboval v rozmedzí 1 – 7, počet všetkých žiakov v triede od 7 po 37.

Individuálny výchovno-vzdelávací program a ďalšia dokumentácia IŽ

Školy vytvárali pre IŽ podmienky prostredníctvom **individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVVP)**, ktorý mali vypracovaný všetci IŽ (tab. 2). Jeho praktické uplatnenie sa prejavilo v prístupe učiteľov a v prispôbovaní metód práce týmto žiakom. Väčšina škôl do IVVP zapracovala odporúčania poradenských zariadení pre výchovno-vzdelávací proces. V polovici škôl bola súčasťou IVVP **úprava učebných osnov** konkrétneho

predmetu týkajúca sa obsahu predmetov alebo špecifických postupov učiteľov vo výchove a vzdelávaní týchto žiakov, formy overovania vedomostí a hodnotenia výsledkov učebnej činnosti. Program vypracoval v polovici škôl triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, podľa potreby aj s vyučujúcimi jednotlivých predmetov, v tretine škôl výchovný poradca, v ostatných školách len sám triedny učiteľ, školský špeciálny pedagóg, školský psychológ alebo poradenské zariadenie. Vo väčšine škôl bol IVVP podpísaný riaditeľom školy, prerokovaný so zákonnými zástupcami, boli s ním oboznámení aj ostatní učitelia a majstri odbornej výchovy. Negatívom bolo, že predložené IVVP často neobsahovali všetky potrebné základné informácie o IŽ a vplyve diagnózy na procesy učenia, neboli priebežne aktualizované a dopĺňané, uplatňované vo vyučovacom procese, obsahovali neaktuálne údaje, odporúčania poradenských zariadení zapracované do IVVP sa dôsledne nepremietali do práce učiteľov so žiakmi. **Dokumentácia IŽ** väčšiny škôl obsahovala **písomnú žiadosť rodičov** o vzdelávanie formou školskej integrácie, **informovaný súhlas** rodičov a dospelých žiakov, priloženú **správu z psychologického alebo špeciálnopedagogického vyšetrenia**, v troch štvrtinách škôl **písomné vyjadrenie poradenského zariadenia k školskej integrácii**, vo všetkých SOŠ formulár **návrh na prijatie** žiaka so ŠVVP (kompletný v troch štvrtinách škôl). Všetky vyšetrenia sa uskutočnili v poradenských zariadeniach zaradených do siete škôl a školských zariadení MŠVVaŠ SR príslušných podľa druhu ŠVVP. **Odpis doložky vysvedčenia** v triednom výkaze alebo katalógovom liste mala väčšina škôl. Riaditelia väčšinou vydali **IŽ rozhodnutia** o oslobodení od vyučovania konkrétneho predmetu, od povinnosti dochádzať do školy, o úprave podmienok prijímacieho konania, maturitnej alebo záverečnej skúšky v súlade s právnymi predpismi. Dokumentácia sa viedla na **tlačivách** podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Dokumentáciu IŽ zo ZŠ dostalo 82 % SOŠ, po prijatí IŽ do iných škôl **zaslalo fotokópiu dokumentácie** týmto školám 18 % SOŠ. Negatívom bola absencia písomnej žiadosti a informovaného súhlasu zákonných zástupcov, vyjadrenia poradenského zariadenia k školskej integrácii v časti škôl, návrh na prijatie neobsahoval všetky požadované náležitosti.

Tab. 2 Dokumentácia integrovaných žiakov

Dokumentácia integrovaných žiakov			Počet SOŠ (z celk. počtu 17)
IVVP	IVVP boli	vypracované	17
		úplné	15
		aktualizované	13
		dopĺňané	10
		uplatňované v praxi	14
	odporúčania por. zariadení pre VVP boli zapracované		16
	IŽ mali vypracovanú úpravu učebných osnov		9
IVVP vypracoval	tried. učiteľ v spolupráci s porad. zariadením alebo šk. špec. pedagógom		9
	triedny učiteľ sám		2
	výchovný poradca		6
	školský špeciálny pedagóg		1
	poradenské zariadenie		1
Písomná žiadosť rodičov o integráciu			15
Informovaný súhlas rodičov			14
Návrh na prijatie žiaka so ŠVVP	vyplnený		17
	kompletný		13
Diagnostika	v por. zariadení zaradenom do siete		17
	v prísluš. por. zariadení podľa druhu ŠVVP		17
	priložená správa z psych. al. špec. ped. vyšetrenia		16
	písomné vyjadrenie por. zariadenia k šk. integrácii		13
	žiak v hraničnom pásme ment. postihnutia bol evidovaný ako žiak s MP		0
Odpis doložky vysvedčenia bol v triednom výkaze /katalógovom liste			15

Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu IŽ

Teoretické vyučovanie intaktných aj IŽ sa realizovalo v škole, **praktické vyučovanie** bolo zabezpečené formou skupinového vzdelávania na pracoviskách odbornej praxe,

v školských dielnach, vo výrobných prevádzkach strojárskych podnikov, u súkromných podnikateľov, v cvičných školách, v zmluvných sociálnych pracoviskách a kultúrnych ustanovizniach. Od štúdia jednotlivých vyučovacích predmetov (prevažne telesnej výchovy) bolo **oslobodených** 34 žiakov, od povinnosti dochádzať do školy 1 žiak. **Podmienky prijímacieho konania** pre IŽ na školský rok 2011/2012 upravili len 1 žiakovi, väčšinou prijali do 1. ročníka všetkých záujemcov bez absolvovania prijímacích skúšok, pričom zohľadňovali zdravotnú spôsobilosť uchádzačov na štúdium vo zvolenom odbore a na výkon povolania. Na základe odporúčania poradenského zariadenia upravili **podmienky maturitnej skúšky** 63 žiakom a **záverečnej skúšky** 9 žiakom. Úpravy maturitnej skúšky spočívali hlavne v predĺžení času na jej vykonanie a v možnosti použitia kompenzačných pomôcok. Spolu s ostatnými žiakmi mali IŽ v **záujmových útvaroch** vytvorené podmienky na realizáciu individuálnych záľub, zúčastňovali sa rôznych **podujatí**, aktívne sa podieľali na realizácii projektov, poskytovali **služby** verejnosti (pomocné maliarske, stolárske, murárske, zámočnícke a inštalatérske práce), vykonávali dobrovoľnícku činnosť v sociálnej oblasti.

Priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu s IŽ

Výchovno-vzdelávací proces v triedach s IŽ sa v SOŠ pozoroval prostredníctvom **193 hospitácii** na vyučovacích hodinách. Vyučovanie sa uskutočňovalo v štandardných **podmienkach** bežných tried pod vedením učiteľov jednotlivých predmetov, s výnimkou vyučovacích hodín praxe a hodín, ktoré sa uskutočnili v odborných učebniach. Vyučovanie sa realizovalo bez pomoci asistenta učiteľa či špeciálneho pedagóga, v 2 školách za prítomnosti osobného asistenta žiaka. **Organizácia** a **formy** vyučovania boli zamerané na spoločné činnosti, individuálnu a skupinovú prácu. **Štruktúra** vyučovacích hodín bola obvykle premyslená, učitelia oznámili žiakom cieľ vyučovacej hodiny, motivovali ich k učeniu, najčastejšie uplatňovali frontálne vyučovanie. Priamu a nepriamu činnosť vo vzťahu k týmto žiakom striedali na malom počte vyučovacích hodín. Na hodinách odbornej praxe dominovala práca v skupinách, zapojenie IŽ do činnosti skupín učiteľa podporovali uplatňovaním názornosti a zadávaním úloh, pri plnení ktorých mohli využiť poznatky zo života a praktické zručnosti. Podľa potreby uplatňovali **individuálny prístup** k týmto žiakom, najmä na hodinách jazykov prispôbovali metódy a požiadavky ich zdravotnému znevýhodneniu. Väčšinou rešpektovali pokyny na vyučovanie jednotlivých predmetov obsiahnuté v IVVP, odporúčané predĺženie času na vypracovanie úloh a individuálne pracovné tempo. Pri žiakoch so sluchovým postihnutím jasne artikulovali a rozprávali smerom k triede. Pri samostatnej práci IŽ poskytli priebežné pokyny, doplňujúci výklad alebo individuálnu pomoc. Všimli si ich správanie, povzbudzovali pri práci. Integrovaní žiaci riešili úlohy rovnakého rozsahu a náročnosti ako ostatní, ale učitelia im väčšinou boli ochotní predĺžiť výklad a vysvetliť postupnosť krokov riešenia úlohy. Diferencované úlohy im zadávali sporadicky (iba po formálnej, nie obsahovej stránke). V niektorých školách učitelia s IŽ individuálne nepracovali, neposkytli im inštrukcie, nediferencovali úlohy, nerešpektovali rozdielne vzdelávacie schopnosti a pracovné tempo. **Spätná väzba** (priebežná aj záverečná) zameraná na overenie pochopenia učiva a správnosť vykonávania pridelených úloh, väčšinou chýbala. Učitelia zväčša **zapájali IŽ** do činnosti celej triedy, na mnohých sledovaných hodinách však učitelia s nimi nespolupracovali a do vyučovacej hodiny ich nezapájali. Integrovaní žiaci väčšinou prejavovali primeraný záujem o učenie, boli disciplinovaní, pozorní, sústredení a samostatne pracovali na zadaných úlohách až do konca vyučovacích hodín. Na otázky učiteľov reagovali primerane, niektorí boli aktívni, ochotne plnili zadané úlohy, preukázali snahu aj primerané vedomosti. Na odbornom výcviku boli aktívni a zruční. Naopak, na niektorých vyučovacích hodinách títo žiaci prejavili slabší záujem o učenie, boli menej aktívni, sústredení a samostatní, málo tvoriví, úlohy nedokončili. Na vyučovacích hodinách sa využívali predovšetkým klasické **učebné pomôcky** (tabuľa, učebnica, zošit, zvýrazňovače), ojedinele odporúčané **kompenzačné pomôcky** (slovníky, tabuľky, kalkulačky), na odbornom výcviku pracovné technické pomôcky, náradie, nástroje a materiál. Účelným využitím didaktickej techniky (najmä dataprojektora, videozáznamu) podporovali školy zapojenie IŽ

do spoločnej práce. Žiaci s postihnutím mali neraz vlastné kompenzačné pomôcky (notebook, načúvací prístroj, lupu). Niektoré SOŠ využívali možnosť zaslania učebných textov e-mailom na domácu adresu žiakov, prípadne nahratie študijného materiálu na USB kľúč, menej často použili učiteľmi pripravené materiály. **Overovanie vedomostí IŽ** sa realizovalo písomnou aj ústnou formou. V menšom počte škôl pri písaní a hodnotení diktátov a slohových písomných prác učitelia vychádzali z odporúčaní poradenských zariadení (doplňovačky, diktáty, ohlasované skúšanie). Zohľadňovanie zdravotného znevýhodnenia žiakov v mnohých školách spočívalo výhradne v poskytovaní predĺženej časovej dotácie na vypracovanie písomných prác a previerok. Títo žiaci boli **hodnotení** ako ostatní žiaci slovne a klasifikačnými stupňami, motivovaní pochvalou a povzbudením. V 1 škole neboli žiaci s vývinovými poruchami učenia z cudzieho jazyka klasifikovaní, čo bolo v rozpore s právnymi predpismi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl. Hodnotiace a sebahodnotiace kompetencie žiakov sa vo vyučovacom procese temer vôbec nerozvíjali. V triedach prevažovala pozitívna **atmosféra**, k čomu prispeli kladná motivácia, povzbudenie, pochvala žiakov zo strany učiteľov. Postoje učiteľov a spolužiakov k IŽ sa na sledovaných hodinách javili ako bezproblémové, učitelia a žiaci sa navzájom rešpektovali, žiaci boli disciplinovaní. Problémové situácie (nevhodné správanie žiakov) sa vyskytli na 5 vyučovacích hodinách, rušivé momenty neboli učiteľmi účinne eliminované, chýbali empatia učiteľov, učebné pomôcky, zvolené metódy a formy boli nevhodné. Negatívnym zistením bolo, že niektorí učitelia, hoci boli s IVVP integrovaných žiakov oboznámení, nedokázali ho uplatniť vo výchovno-vzdelávacom procese. Nemali informácie o dopadoch diagnózy na psychické procesy žiakov, chýbala im odborná metodická príprava na vyučovanie žiakov so ŠVVP, nepoužili žiadne špeciálnopedagogické metódy vo vzťahu k týmto žiakom. Na väčšine vyučovacích hodín odborných predmetov v 1 neštátnej škole umeleckého zamerania IŽ nemali zošity, pracovné listy, učebnice a učebné pomôcky na lavici, do vyučovania sa nezapájali, boli pasívni, pretože vyučujúci im nevenovali žiadnu pozornosť. Hospitácie sa uskutočnili aj na odbornej činnosti školských špeciálnych pedagógov. Nevyučovali, ich činnosť sa prioritne zameriavala na vedenie dokumentácie IŽ, usmerňovanie pedagógov a spoluprácu s poradenskými centrami. Ojedinele uskutočňovali individuálne konzultácie s IŽ a rodičmi a realizovali priame reedukačné aktivity.

Iné zistenia

Riaditelia SOŠ v dotazníku za výhodu školskej integrácie považovali vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežnom kolektíve rovesníkov, úľavy a postupy rešpektujúce individualitu žiaka. Nevýhody videli v zneužívaní postavenia IŽ, skrývanie sa za odporúčania poradenských zariadení, využívanie skutočnosti, že nebudú hodnotení známku a budú mať len vyčíslený počet pravopisných chýb, nepripravovanie sa na vyučovanie, zneužívanie poskytovaných úľav pri maturitnej skúške. Negatívne hodnotili neochotu a nezáujem niektorých zákonných zástupcov o spoluprácu so školou a rozsiahlosť dokumentácie IŽ. Pedagogickí zamestnanci SOŠ, ktorí neprešli špeciálnou prípravou, sa necítili spôsobilí na prácu so zdravotne znevýhodnenými žiakmi. Potrebné informácie a materiály si neustále vyhľadávali na internete, snažili sa zorientovať v právnych predpisoch.

Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Štátna školská inšpekcia uložila kontrolovaným subjektom **29** odporúčaní, **8** opatrení a uložila im prijať **12**-krát konkrétne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Opatrenia smerovali najmä k odstráneniu nedostatkov týkajúcich sa vypracovania IVVP, absencie správ z psychologického vyšetrenia, písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie k školskej integrácii, odpisu textu doložky vysvedčenia v katalógom liste, plánu práce predmetových komisií, neklasifikovania žiakov v cudzom jazyku, kontrolnej činnosti riaditeľov škôl, zabezpečenia vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti integrácie, dokumentácie IŽ, zaradenia 20-minútovej prestávky do organizácie vyučovania.

Záver

Štyri percentá žiakov kontrolovaných SOŠ sa vzdelávalo formou školskej integrácie, tri štvrtiny z nich tvorili žiaci s vývinovými poruchami učenia. Žiaci s intelektovým nadaním sa v daných školách nevzdelávali. Za školskú integráciu väčšinou zodpovedal výchovný poradca, v menšej časti škôl špeciálny pedagóg alebo psychológ. Pri integrácii školy spolupracovali so zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie. Pedagogickí a odborní zamestnanci si zvyšovali odbornosť v oblasti školskej integrácie vo väčšine SOŠ. Ďalšia dokumentácia IŽ nebola kompletná. Všetci žiaci mali vypracovaný IVVP, i keď s nedostatkami, v časti škôl vytvorili aj úpravu učebných osnov. V polovici škôl IVVP vypracoval, v súlade s predpismi, triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom a zapracoval odporúčania poradenských zariadení pre výchovno-vzdelávací proces. Formulár návrh na prijatie žiakom založili a vyplnili vo všetkých školách, odpis doložky vysvedčenia zaznačili do triedneho výkazu. Po prijatí IŽ do SOŠ dokumentáciu týchto žiakov zo ZŠ dostala prevažná väčšina škôl. Vzdelávanie IŽ sa uskutočňovalo v učebniach, odborných učebniach a na pracoviskách odbornej praxe, v niekoľkých školách sa postarali o bezbariérové prostredie a úpravu triedy. Učitelia umiestnili žiakov v triede vzhľadom na ich zdravotné znevýhodnenie. Počet IŽ v triede sa pohyboval v rozmedzí 1 – 7. Na návrh poradenského zariadenia oslobodili niektorých žiakov od vyučovania vyučovacích predmetov alebo ich častí, od povinnosti dochádzať do školy, upravili im podmienky maturitnej a záverečnej skúšky. V procese vzdelávania učitelia väčšinou pristupovali rovnako ku všetkým žiakom, vyučovanie sa uskutočňovalo bez pomoci asistenta učiteľa či špeciálneho pedagóga, ojedinele za prítomnosti osobného asistenta žiaka. Najčastejšie sa uplatňovalo frontálne vyučovanie a samostatná práca žiakov. Učitelia podľa potreby uplatňovali individuálny prístup, menej diferenciaciu učiva a spätnú väzbu, IŽ väčšinou zapájali do činnosti celej triedy, títo obvykle prejavovali primeraný záujem o učenie, boli disciplinovaní a pozorní. V školách využívali klasické učebné pomôcky pre všetkých žiakov, kompenzačné pomôcky sa používali zriedkavejšie. Overovanie vedomostí IŽ vychádzalo z odporúčaní poradenských zariadení len ojedinele, žiaci boli hodnotení ako ostatní slovné a klasifikačnými stupňami, sebahodnotenie žiakov sa nerozvíjalo. Atmosféra tried bola pozitívna. Mnohým učiteľom chýbala odborná metodická príprava na vyučovanie žiakov so zdravotným znevýhodnením, nedokázali informácie z IVVP preniesť do výchovno-vzdelávacieho procesu. V SOŠ pracoval malý počet špeciálnych pedagógov, nevyučovali, zameriavali sa na vedenie dokumentácie IŽ, spoluprácu s poradenskými centrami a prípadné individuálne konzultácie. Integrovaní žiaci sa spolu s ostatnými žiakmi zúčastňovali rôznych školských aj mimoškolských aktivít.

Výrazne pozitívne zistenia

- Ø vypracovanie IVVP všetkým IŽ
- Ø umiestnenie IŽ v triede vzhľadom na zdravotné znevýhodnenie
- Ø úprava podmienok maturitnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením
- Ø spolupráca škôl so zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie
- Ø starostlivosť výchovných poradcov o integrovaných žiakov

Výrazne negatívne zistenia

- Ø neúplnosť dokumentácie IŽ
- Ø neuplatňovanie IVVP v praxi
- Ø nedostatok školských špeciálnych pedagógov v SOŠ
- Ø nízka miera využívania odporúčaných kompenzačných pomôcok
- Ø neefektívne vyučovanie IŽ
- Ø nedocenenie vzdelávania učiteľov v oblasti metód práce s IŽ, nezáujem niektorých učiteľov o vzdelávanie

Odporúčania a podnety

Riaditeľom stredných odborných škôl

- Ø utvárať pracovné miesta školských špeciálnych pedagógov s plným úväzkom
- Ø umožniť a zabezpečiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti metodického prístupu k IŽ
- Ø zabezpečiť vzdelávanie IŽ v súlade s ich špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- Ø zamerať hospitačnú činnosť na výchovno-vzdelávací proces v triedach s IŽ, kontrolovať vypracovávanie ďalšej dokumentácie IŽ
- Ø žiadať podľa potreby a úrovne dosahovaných vzdelávacích výsledkov rediagnostické vyšetrenie žiakov, ktorých závery správ diagnostických vyšetrení neobsahujú odporúčania na ich výchovu a vzdelávanie v SOŠ, prípadne odporúčania pre ZŠ sú už nepostačujúce

Zriaďovateľom stredných odborných škôl

- Ø vytvárať personálne, priestorové a materiálne-technické podmienky na školskú integráciu
- Ø zohľadniť v rozpočte finančné pokrytie nákladov na možnosť vybudovať bezbariérové vstupy a priestory v SOŠ

Školským zariadeniam výchovného poradenstva a prevencie

- Ø uvádzať jednoznačne druh postihnutia/narušenia a návrh na formu vzdelávania v správach z diagnostických vyšetrení
- Ø spolupracovať pri vypracovávaní IVVP predovšetkým s tými školami, v ktorých nie je ustanovený školský špeciálny pedagóg

Metodicko-pedagogickému centru

- Ø zvýšiť ponuku odborného vzdelávania pre pedagogických zamestnancov v oblasti právnych predpisov týkajúcich sa integrácie žiakov formou kreditného vzdelávania (pre špeciálnych pedagógov, učiteľov, výchovných poradcov a riaditeľov škôl), zamerať ho na vyplňanie dokumentácie, vypracovávanie IVVP, využívanie kompenzačných pomôcok a tréning stratégie učenia IŽ

MŠVVaŠ SR

- Ø rozšíriť Metodický pokyn č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl o prílohu s názvom Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v strednej škole porovnateľne s prílohou, ktorá je obsahom metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy